УСЛОВИ ЗА КАСКО ОСИГУРУВАЊЕ НА ПАТНИЧКИ МОТОРНИ ВОЗИЛА

ВОВЕДНИ ОДРЕДБИ

Овие Услови, во зависност од содржината на договорот за осигурување, се применуваат на:
1) каско осигурување на патнички моторни возила;
2) осигурување на багаж, патни колекции на примероци на стока и други предмети во патнички моторни возила.

Одделните изрази употребени во овие Услови ги имаат следните значења:
1) „**Осигурувач**" - Акционерско друштво за осигурување и реосигурување Македонија, Скопје - Виена Иншуренс Груп;
2) „**Договарач на осигурување**" - лице кое со осигурувачот склучило договор за осигурување;
3) „**Осигуреник**" - лице чиј предмет, односно имотен интерес е осигурен и на кое му припаѓаат правата од осигурување;
4) „**Премија**" - износ што се плаќа по договорот за осигурување;
5) „**Сума на осигурување**" - износ на кој возилото, предметот, односно, имотниот интерес е осигурен;
6) „**Осигурен случај**" - настан кој може да доведе до остварување на оштетно побарување;
7) „**Полиса**" - исправа за договорот за осигурување;
8) „**Патничко моторно возило**" - моторно возило за превоз на лица, кое освен седиштето на возачот има најмногу 8 седишта, за приватна или службена употреба, и не се користи за наем;
9) „**Возило со високи перформанси**"
   - спортско патничко возило со 2 седишта или спортско патничко возило дизајнирано за постигнување на големи брзини.
   - модифицирано возило заради постигнување голема брзина и зголемување на забрзување над спецификациите на производителот;
   - возило опремено со турбо компресор.

I. КАСКО ОСИГУРУВАЊЕ НА ПАТНИЧКИ МОТОРНИ ВОЗИЛА

ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ
Член 1

(1) Предмет на осигурување се патнички моторни возила (во понатамошен текст "возила"), заедно со радиоапарат, алат и прибор стандардно испорачани од производителот.
(2) Доколку предмет на договор се посебни видови на осигурувања, тогаш предмет на осигурување може да бидат:
   - алат, дополнителна опрема, приклучни уреди, прибор и резервни делови кои не се стандардно испорачани од производителот;
   - радиоапарат, касетофон, радиоапарат со ЦД, ДВД, телевизор и радиостаница на возилото, кои не се вградени во возилото од страна на производителот;
   - рекламни натписи во возило и на возило.
(3) Со осигурување не се опфатени штети кои ќе настанат на одреден дел од возилото во време кога делот не се наога во/на возилото, односно истиот е просторно одделен од него.

ОСИГУРЕНИ ОПАСНОСТИ (РИЗИЦИ)
Член 2

Со потполно каско осигурување се надоместуваат штетите што се предизвикани од следните ризици:
1) сообраќајна незгода, како на пример: превртување, судар, удар, лизгање, урнување и слично;
2) паѓање на некој предмет или удар од некој предмет;
3) пожар;
4) ненадејно надворешно термичко или хемиско дејство;
5) удар на гром;
6) експлозија, освен експлозија од нуклеарна енергија;
7) луња
   Под луња се смета ветер со брзина од 17,2 м/сек, односно 62 км на час (јачина од 8 степени по Бофоровата скала) или повеќе;
8) град;
9) снежна лавина;
   Со осигурувањето се опфатени и штети предизвикани од дејство на воздушен притисок од снежни лавини.

10) паѓање на воздушни летала;
11) манифестации и демонстрации;
12) кражба и разбојништво.
    Осигурувачот нема обврска да ги надомести штетите од кражба, противправно одземање на возилото и разбојништво, во случаите кога осигуреникот на било кој начин со своето несовесно однесување или од небрежност допринел или поттикнал настанување на осигурен случај (пр. оставање на отворено возило со или без клучеви, оставање на возило на доверба во перална, сервис и др,)
    Согласно точка 12 од овој член, се смета дека осигурениот случај настанал, доколку возилото не се пронајде во рок од 60 дена, сметано од денот на пријавување на кражба на возилото до надлежната служба при Министерството за внатрешни работи. Претходно наведениот рок не важи за штети настанати поради кражба на делови од возило, алат, прибор, резервни и други делови.
    Штетите настанати поради кражба на делови од возило, алат, прибор, резервни и други делови се опфатени со осигурување само ако деловите, алатот и приборот, во моментот на извршувањето на кражбата биле прицврстени на возилото или ако се наоѓале во заклучено возило.
13) злонамерни постапки или обест на трети лица;
14) оштетување на тапацирот во осигуреното возило предизвикано при давање помош на лица кои се повредени во сообраќајна несреќа или на некој друг начин;
15) намерно предизвикување на штета на осигурениот предмет со цел да се спречи поголема штета на тој или друг предмет или штета на лица;
16) поплава, порој и високи води.
    Под поплава се смета стихијно, неочекувано поплавување на терен од постојани води (реки, езера, море и др.) поради тоа што водата се излила од коритото или пробила одбранбен насип или брана, изливање на вода поради вонредно висока плима и бранови на море и езера со необична јачина и од надојдување на вода од вештачки езера.
    Под поплава се смета и неочекувано поплавување на теренот поради нагло формирање на големи количества на водена маса која настанала како последица на атмосферски паѓања.
    Под порој се смета стихијно неочекувано поплавување на терен со водена маса која се формира на надолнини, поради силни атмосферски појави и се слива по улици и патишта.
    Под висока вода се смета:
    - исклучителна појава на невообичаен пораст на водостојот во неочекувано време,
    - подземна вода како последица на високи води.

    Обврската на осигурувачот за штети предзвикани од високи и подземни води, започнува со порастот на високите води над однапред утврдени месечни коти на водостојот или протек на измерен и според покажувачот на водостојот, на најблиското место на штетата.
    Со осигурување не се опфатени:
    - штети на возила настанати од поплави предизвикани со излевање од канализациона мрежа, освен ако до излевање дошло поради поплави или порои;
    - штети на возила настанати додека возилата се наоѓаат на простор помеѓу поток, односно река и насип, односно во живо или суво корито на река или поток, освен ако не е поинаку договорено.
    - штети на возило настанати со движење на возилото низ поплавено подрачје, речно корито или поток и кога на возачот му било познато дека се движи во пресрет на стихијно дејство на вода, освен кога се работи за спасување на лица и имоти.

ДЕЛУМНО КАСКО ОСИГУРУВАЊЕ

Член 3

Делумно каско осигурување може да се договори за следнава група на ризици:

1) кршење и оштетување на стакла на патнички моторни возила заедно со гел за ветробран, кој служи за активирање на сензорите што се монтирани на ветробанското стакло, освен покривни стакла, стакла на светлата и огледата (комбинација Г).
   Кај осигурувањето на огледалата опфатени се и штетите настанати од ризиците предвидени од член 2 од овие Услови, како и кршење на стакло настанато како погонска штета.

ОСИГУРУВАЊЕ НА ДОПОЛНИТЕЛНА ОПРЕМА
Член 4

1) Со посебен договор за осигурување од ризици наведен во член 2 од овие Услови, може да бидат опфатени и:
   - алат, дополнителна опрема, приклучни уреди, прибор и резервни делови наведени во член 1, точка 2 од овие Услови, како и разни украсни делови и уреди наменети за возилото, кои се дополнително вградени, прицврстени, односно ставени во возилото;
   - радиоапарат кој не е вграден од производителот на возилото, радиоапарат со ЦД, ДВД, телевизор и радиостаница, конструктивно предвидени за употреба во возилото и надвор од него. Доколку нема траги на насилно влегување на возилото со осигурувањето не е покриен ризикот од член 2 точка 12 од овие Услови;
   - рекламни натписи во возило и на возило.
2) За составни делови на радиоапарат, радиоапарат со ЦД, ДВД, радиостаница и телевизор се сметаат антената и звучниците.
3) Осигурувањата од точка 1 од овој член, се склучуваат на договорена сума на осигурување.

ОБЕМ НА ОСИГУРУВАЊЕ
Член 5

Осигурувањето може да биде склучено како:
1) "потполно каско осигурување" од ризици опфатени со член 2 од овие Услови;
2) "потполно каско осигурување" од ризици опфатени со член 2 од овие Услови без ризикот кражба и разбојништво;
3) "делумно каско осигурување" од ризици опфатени со член 3 од овие Услови;
4) "осигурување на дополнителна опрема" од ризиците наведени во чл. 2 од овие Услови. Осигурување на дополнителна опрема е дефинирано во член 4.

ВРЕДНОСТ НА ОСИГУРЕНО ВОЗИЛО
Член 6

1) Сумата на осигурување се определува врз основа на новонабавната вредност на возилото (со вклучени транспортни трошоци, данок, царина и сл.) на денот на склучување на осигурувањето намалена за вредноста на проценетата истрошеност (амортизација), ако поинаку не е договорено.
   Доколку се работи за возило што го нема во продажба, ниту во каталогот за ориентациони цени на моторни возила, тогаш неговата новонабавна вредност се утврдува според новонабавната вредност на слично, односно сродно возило од ист тип.

ДОГОВОРЕНО СОПСТВЕНО УЧЕСТВО ВО ШТЕТА (ФРАНШИЗА)
Член 7

(1) Договорот за каско осигурување може да се склучи со франшиза, односно со сопствено учество на осигуреникот во штета, до висина на договорениот самопридржај.
(2) Договорот за каско осигурување од ризикот кражба и разбојништво за патнички моторни возила, доколку не е поинаку договорено, се склучува со задолжителна франшиза во висина од:
   а) 15% во секоја штета за возила чија новонабавна вредност е од 25,000 евра до 35,000 евра (денарска противвредност);
   б) 30% во секоја штета за возила чија новонабавна вредност е над 35,001 евра (денарска противвредност);
   в) 30% во секоја штета за возила со високи перфоманси
(3) Осигурувањето на "Комбинација Г" - кршење и оштетување само на предна и задна шофершајбна на патнички моторни возила се склучува со задолжителна франшиза од 50 евра (денарска противвредност) која ќе се применува на втората и секоја наредна штета во текот на едногодишно осигурување.

ТЕРИТОРИЈАЛНО ВАЖЕЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО
Член 8

(1) Осигурувањето е во важност за време додека возилото се наоѓа на територијата на Република Македонија и географското подрачје на Европа, доколку поинаку не се договори.
(2) Осигурувањето од ризикот кражба и разбојништво важи додека возилото се наоѓа на територија на Република Македонија и географското подрачје на Европа, доколку поинаку не се договори.
(3) Доколку поинаку не се договори, осигурителното покритие за ризик кражба и разбојништво во Р.Бугарија важи само доколку возилото е паркирано на регистриран јавен паркинг или хотел. Во случај на остварување на ризикот кражба на возилото во Р.Бугарија, осигуреникот е должен покрај доказ од надлежен орган, да приложи и доказ (карта, билет или потврда за престој во хотел) дека возилото било паркирано согласно претходно наведеното.

СООСИГУРЕНИ ЛИЦА
Член 9

(1) Освен осигуреникот, кој не е правно лице, осигурени се и лицата на кои осигуреникот им го препуштил управувањето на осигуреното возило.
(2) Не се смета за осигурено лице, лицето што без овластување од осигуреникот го користело, односно управувало осигуреното возило.
(3) Знаењето и однесувањето на соосигуреното лице се смета како знаење и однесување на осигуреникот.
(4) Правото на осигурувачот по основ на суброгација (регрес) не преминува спрема лицето што го управувало возилото по овластување на осигуреникот.

ВЛИЈАНИЕ НА ПРОМЕНА НА СОПСТВЕНОСТА НА ВОЗИЛОТО ВРЗ ДОГОВОРОТ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ
Член 10

(1) Со промена на сопственоста на осигуреното возило, договорот за осигурување престанува во 24 часот од денот кога новиот сопственик го презел возилото.
(2) Кај осигурувањето од ризикот кршење на стакло на патнички возила, при промена на сопственоста на возилото договорот за осигурување се пренесува на новиот сопственик.
(3) Поранешниот сопственик има право на враќање на премијата за неискористеното време, доколку во изминатиот период на траење на осигурувањето не се остварил осигурен случај.
(4) Поранешниот сопственик нема право на враќање на премијата ако неискористеното време е помалку од 30 дена.
(5) Ако возилото се одјави кај надлежен орган со предавање на регистарските таблици, осигурувањето може да се откаже и премијата се враќа на останатиот дел на времетраењето на осигурувањето, доколку осигурувачот до тоа време не платил надомест по договорот за осигурување. Премијата се враќа по писмено барање на договорувачот на осигурувањето.
(6) Доколку се промени сопственоста на возилото во кругот на потесното семејство, договорот за осигурување преминува на новиот сопственик.
(7) Минималната премија не се враќа.

НАМАЛУВАЊЕ НА ПРЕМИЈА (БОНУС) И ЗАШТИТА НА СТЕКНАТИОТ БОНУС
Член 11

(1) 1) Ако возилото без прекин било потполно каско осигурено најмалку една година и ако во тоа време не била пријавена штета, договорувачот на осигурувањето има право на попуст на премијата за тоа возило во наредната година на осигурување во висина од:
- 10% ако во текот на изминатата година на осигурување не е пријавена штета;
- 20% ако во текот на изминатите две години на осигурување не е пријавена штета;
- 30% ако во текот на изминатите три години на осигурување не е пријавена штета;
- 40% ако во текот на изминатите четири години наосигурување не е пријавена штета;
- 50% ако во текот на изминатите пет години на осигурување не е пријавена штета.

Договорувачот на осигурување што по условите за осигурување од претходни години, стекнал право на попуст најмалку 30%, по првопријавена штета, истиот му се намалува за 20%:
- доколку во годината на првопријавената штета имал бонус од 30%, при обнова ќе добие бонус од 10%;
- доколку во годината на првопријавената штета имал бонус од 40%, при обнова ќе добие бонус од 20%;
- доколку во годината на првопријавената штета имал бонус од 50%, при обнова ќе добие бонус од 30%.

Со пријава на втора штета во иста осигурителна година договорувачот на осигурување губи право на бонус.

2) Ако возилото без прекин било потполно каско осигурено во нашето осигурително друштво најмалку 2 години и има право на попуст на премија во наредна година на осигурување во висина најмалку од 30%, тогаш договорувачот на осигурување може да го заштити стекнатиот попуст за немање штети со доплата на соодветна премија при следниве услови:

Договорувачот на осигурување го задржува попустот за немање штети, во случај на:
- пријава на една штета во износ до 2,500 Евра во денарска противвредност на денот на настанување на штетниот настан во текот на годината на осигурување или;
- пријава на две штети во вкупен износ до 2,500 Евра во денарска противвредност на денот на настанување на штетниот настан, во текот на две последователни години на осигурување, при услов да е направена доплата на соодветна премија во двете последователни години на осигурување.

3) Одредбите од овој став се однесуваат на договорувачи на осигурување кои имаат осигурено до пет возила.

(2) На договорувачот на осигурувањето што има склучено потполно каско осигурување, со траење најмалку една година за 5 и повеќе возила попуст на премија му се определува од страна на Секторот за прием во осигурување.

ОСТАНАТИ ОДРЕДБИ ЗА БОНУС
Член 12

(1) Се смета дека штетата не е пријавена ако во рок од една година е одбиена или по било кој основ е регресирана. Во тој случај на осигуреникот задолжително му се одобрува бонус.
(2) На осигуреник што склучува потполно каско осигурување му се одобрува попуст од 10%, ако за тоа возило склучува или има кај истиот осигурувачот осигурување од автомобилска одговорност.
(3) Бонусот по основите на овој член и член 11 од овие Услови не може да изнесува повеќе од 50%.
(4) Ако осигурувањето било во прекин, осигуреникот по прекинот има право на ист бонус за истото возило или за возилото кое го заменил, ако до прекин во осигурувањето дошло пред истекот на годината на осигурување и ако прекинот не траел подолго од една година, под услов во претходниот период да не пријавил штета.
Ако осигурувањето било прекинато од осигуреникот односно договорувачот на осигурување, по истекот на годината на осигурување во која осигуреникот не пријавил штета, ниту пак е пријавена штета за време на прекинот, осигуреникот има право на бонус во смисла на соодветните одредби за бонус како да немало прекин, под услов прекинот да не траел повеќе од една година.
(5) Ако осигуреното возило е заменето со друго возило (на пример продажба или сл.), оствареното право на бонус преминува на новото возило. Ако осигуреното возило е заменето со друго возило пред истекот на годината на осигурување, тогаш за следната година на осигурување се пресметува ист процент на бонус кој се применувал при пресметувањето на премијата за осигурување за отуѓеното возило, ако заменувањето на возилото е извршено во рок од една година.
(6) Во случај на продажба на возилото правото на бонус не се пренесува на новиот сопственик.
(7) Ако осигуреникот го смени осигурувачот, му се признава право на бонус ако донесе писмена потврда од претходниот осигурувач за претходното траење на осигурување и бројот на еднoподруго години без пријавена штета.
(8) На осигурениците со 5 или повеќе осигурени возила, бонусот се пресметува и на возила кои осигуреникот ги набавил во текот на периодот на осигурување.
(9) Во случај на прекин на осигурувањето од страна на осигуреникот односно договорувачот на осигурување и повторно склучување на договор за осигурување на договорувачот на осигурување со 5 или повеќе возила му се пресметува бонус, по одредбите на овие услови. Ако прекинот траел повеќе од две години се пресметува премија за осигурување без бонус.
(10) Под потполно каско осигурување се подразбираат и случаите кога со ова осигурување се склучи и осигурување на алат дополнителна опрема, приклучни уреди, прибор и резервни делови, кои не се сметаат за составни делови на возилото како и осигурување од кршење.
(11) Осигурувачот и договорувачот на осигурување имаат право да бараат повторно пресметување на бонус ако дополнително се утврди дека во пресметка не биле земени оштетни барања што се основани, односно биле земени оштетни барања што се неосновани.
(12) При осигурување на патнички возила со вклучен ризик кражба за случаи кога во возилата се вградени одобрени алармни системи или други одобрени средства за заштита од кражба, може да се одобри попуст до 10%.

ОБВРСКИ НА ОСИГУРЕНИКОТ КОГА ЌЕ НАСТАНЕ ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ
Член 13

(1) Кога ќе настане осигурен случај врз основа на кој се бара надомест за осигурување, осигуреникот е должен:
   1) веднаш да ги преземе сите мерки кои се во негова можност за отстранување и намалување на штетата, оштетениот осигурен предмет да го обезбеди од натамошни оштетувања;
   2) веднаш, а најдоцна во рок од 3 дена, по дознавање на штетата, да му пријави на осигурувачот дека на осигуреното возило настанала штета со остварување на осигурен случај и колку е можно побргу, а најдоцна во рок од три дена, писмено да ја потврди пријавата;
   3) во сите случаи предвидени со прописите, а особено кога штетата е предизвикана од пожар, експлозија, кражба, противправно одземање, разбојништво, сообраќајна незгода, удар од возило, манифестации и демонстрации, да пријави на надлежните органи за внатрешни работи и назначи кои предмети се оштетени, односно, уништени или се нестанати при настанување на осигурениот случај;
   Осигуреникот задолжително е во обврска да пријави на надлежен орган за внатрешни работи настанување на штета, во сите случаи предвидени во Законот за безбедноста на сообраќајот на патиштата (штета чија висина одговара или е над износот од пет просечни месечни плати во Р. Македонија).

4) веднаш по настанување на осигурениот случај, односно кога тоа е можно на осигурувачот да му даде попис на уништените, односно оштетените ствари со приближно назначување на нивната вредност;
5) до увидот на оштетувањата од страна на претставникот на осигурувачот да не ја промени положбата на оштетените, односно уништените предмети, освен ако промената е нужна во јавен интерес или поради смалување, односно спречување на зголемување на штетата.

(2) Осигуреникот е должен на осигурувачот да му ги даде сите податоци со кои располага а кои се неопходни за утврдување на причината, обемот и висината на штетата.

(3) Ако осигуреникот не ја изврши во предвиденото време својата обврска од став 1 точка 1 и 2 од овој член, а за тоа нема оправдување, должен е да ја надомести на осигурувачот штетата која тој поради тоа ја имал.

ПРАВНА ПОЛОЖБА ПО НАСТАНУВАЊЕ НА ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ
Член 14

1) По настанување на осигурен случај и исплата на надомест од осигурување, ако се однесува за оштетување на возило (делумна штета), возилото останува и понатаму осигурано на неговата пазарна вредност во смисла на овие услови.
2) Во случај на уништување на возилото (тотална штета) осигурувањето престанува.
3) Одредбите од став 1 и 2 од овој член, соодветно се применуваат и на другите осигурени предмети, освен кај оние за кои е договорено поинаку.

УТВРДУВАЊЕ (ПРОЦЕНА) НА ВИСИНА И НАДОМЕСТ НА ШТЕТА
Член 15

(1) Висината на штетата се утврдува:

1) Кај уништување и нестанување на возило (тотална штета) според вредноста на возилото утврдена со член 6 намалена за износот на пазарната вредност на остатоците на возилото.
   Пазарната вредност на остатоците на возилото се утврдува спрема актите на осигурувачот.
2) Кај оштетување на возила (делумна штета) според износот на трошоците за поправка, намалени за пазарна вредност на остатоците кои се заменуваат. Во трошоци за поправка се сметаат и трошоци за демонтажа, монтажа и превоз.
   Висината на штетата може спогодбено да се утврди со пресметка на трошоци за поправката.
   Од износот на трошоците за набавка на нови делови заради замена на оштетените и износот на трошоците за лакирање, не се одбива соодветен износ поради истрошеност (амортизација), освен во следниве случаи:
   а) Не е осигурена амортизираната вредност (се одбива соодветен износ поради истрошеност на деловите,) на клинести ремени, назабени ремени за погон на брегастото вратило како и ланчињата за погон на брегастотото вратило, како и на сите останати ремени и ланчиња кои служат за одреден погон.
      При процена на штета и пресметка на висина, на име амортизација се одбива проценетиот износ на амортизација во зависност од:
      - бројот на поминати километри и пропишаниот број на километри од производителот
      - ефективно време на работа;
      - истрошеноста;
   б) Деловите што имаат зголемено трошење за време на работа и истите по одреден период мораат да се менуваат, како на пример: клипови, карики, клипњачи, коленесто вратило, брегасто вратило, кошулката на цилиндерот и вентилите кај сите мотори со внатрешно согорување и клипни компресори како и сите видови на лежишта кај возилата не се исклучени од осигурување, но кај нив не осигурена амортизираната вредност, односно при процена на штета се одбива соодветниот износ на име проценета истрошеност.
      При процена на штета и пресметка на висина, на име амортизација се одбива проценетиот износ на амортизација во зависност од:
      - староста на возилото или бројот на поминати километри и пропишаниот број на километри од производителот
      - ефективно време на работа;
      - истрошеноста;
   в) Кога наместо уништените, односно оштетените се набавуваат нови гуми, акумулатори или церади и тоа во процент во кој овие делови се амортизирани.
      Доколку за поправка на возилото нема делови во Република Македонија, осигурувачот има обврска да ја надомести цената од ценовникот на производителот на возилото зголемена за соодветни давачки (царина, данок и сл.). Не се надоместуваат поголеми трошоци за поправка кои настанале поради тоа што при поправката се направени измени, подобрувања или усовршувања.

(3) Ако вредноста на возилото намалена за износот на амортизацијата и износот на вредноста на остатоците на денот на утврдување на висината на штетата е помала од трошоците за поправка, ќе се постапи како возилото да е уништено и штетата ќе се пресмета како тотална (став 1 точка 1 од овој член).
(4) Спасените делови на уништеното, односно оштетеното возило, (остатоците од возилото) остануваат на осигуреникот и нивната вредност се утврдува по пазарна вредност според состојбата во која се наоѓаат во моментот на утврдувањето на висината на штетата и таа вредност се одбива од висината на штетата, доколку странките меѓусебно поинаку не се договорат.
(5) Ако во случај на остварување на ризиците од член 2 точка 12 од овие Услови возилото се пронајде пред истекот на рокот од 60 дена, сметајќи од денот на пријавувањето на исцезнување на возилото на надлежниот орган, осигуреникот е должен да го преземе возилото.
Ако возилото не се пронајде до истекот на рокот од претходната алинеја од овој став осигуреникот има право да бара од осигурувачот штетата да му ја надомести како да се работи за потполно уништување на возилото без спасени делови.
Во случај на остварување на ризиците од член 2 точка 12 од овие Услови, ако возилото се пронајде по истек на рокот од 60 дена од денот на пријавата за нестанување кај надлежниот орган, осигуреникот има право да го преземе, односно задржи возилото, но под услов да го врати евентуално исплатениот надомест.
(6) Кај осигурувањето на алат, дополнителна опрема, приклучни уреди, прибор и резервни делови кои не се стандардно испорачани од производителот на возилото, како и радиоапарат, касетофон, радиопарат со ЦД, ДВД, телевизор и радиостаница, клима уреди и плински уред за движење на возилото и рекламни натписи, штетата ќе се надомести во висина на настанатата штета, а најмногу до висина на сумата на осигурување.

НАДОМЕСТ НА ТРОШОЦИ ВО ВРСКА СО НАСТАНАТ ОСИГУРЕН СЛУЧАЈ
Член 16

(1) Осигурувачот има обврска да ги надомести:
1) трошоците за влечење или превоз на оштетеното возило до најблиската сервисна работилница која може да изврши нужна или целосна поправка;
2) трошоците за влечење или превоз на остатоците од уништеното возило, ако тоа е направено по барање на осигурувачот;
3) трошоците за чистење на местото на незгодата или превезување на остатоците од возилото до најблиското дозволено место за депонирање. Не се покриени трошоците за превоз на товарот кој возилото го превезувал.
(2) Осигурувачот нема оврска да ги надомести:
1) трошоците за отстранување на причината на штетата;
2) трошоците за вадење на возилото што се слизнало од патот, а на кое не е остварен осигурен случај (уништување или оштетување);
3) трошоците за интервенција на противпожарно друштво или други организации, чија должност е бесплатно да укажуваат помош, кога ќе настапи осигурен случај.
(3) Ако е остварен осигурен случај, осигурувачот има обврска да надомести и:
1) штета поради уништување или оштетување на возилото, настаната при неговото спасување;
2) штета поради употреба на облека, ќебиња и слично за гасење на пожар;
3) штета поради дожд и снег која настанала непосредно по оштетувањето на возилото; и
4) штета поради нестанување на предмети кои се составен дел на возилото.

ИСКЛУЧУВАЊЕ НА ОБВРСКИ НА ОСИГУРУВАЧОТ
Член 17

(1) Осигурувачот не е во обврска да ги надомести штетите кои не се предизвикани од ризиците од член 2 и 3 од овие Услови, како ни штетите што настанале:
1) поради дефект за време на движење на возилото (така наречени погонски штети), како на пример поради: грешка во материјалот, истрошеност на материјалот, лошо ракување, оштетување на федери и амортизери, продупчување, пресекување или прснување на надворешна или внатрешна гума, оштетување на тркало поради возење со празни гуми, недоволно подмачкување, недостаток на вода во ладилникот, оштетување на електрична инсталација, оптоварување преку дозволена носивост и други погонски штети.
Осигурувачот, меѓутоа е во обврска да надомести штета од сообраќајна незгода, пожар и експлозија, која настанала непосредно како последица на погонска штета.
Осигурувачот е во обврска да ја надомести штетата предизвикана поради дефект кога возилото е во движење (погонска штета) при остварување на ризиците кражба, противправно одземање на возило со намера да се употреби за возење и разбојништво.

2) поради смрзнување на течноста во ладилникот или блокот на моторот;
3) на моторот или други склопови на возилото, како последица на губење на масло или течност од ладилникот во текот на продолжувањето на возењето после оштетување на возилото;
4) со губење на погонски материјал поради остварен осигурен случај;
5) со губење на масло од моторот, диференцијалот и менувачот и течност за ладење;
6) поради тоа што возилото е ставено во погон пред конечната поправка, освен ако се работи за штета настаната по привремената поправка што треба да овозможи движење или влечење на возилото до работилницата која треба да изврши друга привремена или конечна поправка;
7) поради техничка неисправност на возилото, со исклучок ако техничката неисправност настанала ненадејно во текот на возењето и предизвикала остварување на ризик од член 2 на овие Услови, оптоварување преку дозволената носивост, истрошеност на гуми преку пропишана граница, како и во други случаи во кои штетата настанала како исклучива последица на непридржување или повреда на одредбите за заштитни мерки;
8) за време на превезување со друго превозно средство;
9) посредно, со остварување на осигурениот случај, како: загуба на заработувачка, денгуба, казна, трошоци за користење на изнајмено возило, плаќање по основ на одговорност, освен за чување на возило на најнужно потребно време на местото на незгодата или на друго најблиско погодно место, ако не се работи за место на престојувалиште односно, седиште на осигуреникот;
10) поради намалување вредноста на возилото по поправка која е извршена во врска со остварениот осигурен случај;
11) поради остварување на ризикот од член 2, точка 12, ако извршителот е брачен другар, сродник по крв во права линија, брат или сестра, усвоител или усвоеник на договорувачот на осигурување, односно осигуреникот, или лице кое со договорувачот на осигурување или осигуреникот живее во заедничко домаќинство, а не се работи за лице за чии постапки осигуреникот одговара по било кој основ;
12) осигурувачот нема обврска да ги надомести штетите од кражба, противправно одземање на возилото и разбојништво, во случаите кога осигуреникот на било кој начин со своето несовесно однесување или од небрежност допринел или поттикнал настанување на осигурен случај (пр. оставање на отворено возило со или без клучеви, оставање на возило на доверба во перална, сервис и др,);
13) поради оштетување или уништување на возилото од глодари;
14) за време додека возилото е мобилизирано или реквирирано од страна на воени или цивилни органи во мирновременски услови од моментот на стигнување на првото одредено место, до момоентот на преземање на возилото;
15) земјотрес, доколку поинаку не е договорено;
16) 1. Војна, инвазија, дејства на странски непријатели, непријателски или воени операции (без оглед дали е објавена војна или не, граѓанска војна, побуна, револуција, востание, граѓански немири имајќи го во предвид учеството во или големината на востанието, воена или узурпаторска сила, или
    2. а) биолошка или хемиска контаминација;
       б) проектили, бомби, гранати, експлозивни средства; поради секое дејство на тероризам.
       За примена на овој додаток дејство на тероризам значи дејство, вклучувајќи но не и ограничување на употреба на сила или насилство и/или закана со нив на лице или група на лица без оглед дали дејствуваат сами или во корист на или во врска со било која организација(и) или влада(и) обврзани со политички, религиозни, идеолошки или етнички цели и причини вклучувајќи и намера да се влијае на влада(и) или да се изложи јавноста или дел од јавноста под страв.
       За примена на а) контаминација значи контаминација, труење или превентива(и) или ограничување на употреба на објект заради влијание на хемиски или биолошки материи.
       Овој додаток исклучува и загуба, штета, цена или трошок од секаков вид директно или индиректно настанат од последица од или во врска со дејство превземено на контрола, превенција, угушување или на било кој начин се однесува на (1) и/или (2) погоре.
       Ако превземачите на осигурување потврдат дека поради овој исклучок, штета, загуба, цена или трошок не се покриени со ова осигурување товарот на докажување на спротивното паѓа на осигуреникот.

(2) Осигурувачот не е во обврска да ги надомести штетите кои се предизвикани од ризиците од член 2 и 3 од овие Услови, но настанале при следниве услови:
1) за време додека со возилото управува лице без соодветна дозвола за управување на тој вид возило, освен за време на обука за стекнување на возачка дозвола што се изведува во согласност со прописите;
2) за време додека со возилото управува возач - почетник или возач постар малолетник, кој вози спротивно одредбите од Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата.

Ќе се смета дека возачот го управува возилото без возачка дозвола и кога со возилото управува за време додека му е изречена забрана за управување на тој вид на возило од страна на властите.

3) За време додека со возилото управува лице под дејство на алкохол, дрога или други наркотици. Во смисла на овие услови се смета дека:
   - возачот е под дејство на алхохол и не смее да управува со возилото во сообраќај согласно одредбите на член 234 од Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата.
   - ако алкохолниот тест е позитивен, а не се погрижи со анализа точно да се утврди степенот на неговата алкохолисаност, освен во случај кога земањето на крв е штетно за неговото здравје (на пр. хемофилија);
   - ако по сообраќајната незгода избегне или одбие да се подвргне на испитување на неговата алкохолисаност, или консумира алкохол и го оневозможи утврдувањето на количината на алкохол во крвта;
   - возачот е под дејство на дрога или други наркотици ако со стручен преглед се утврди дека покажува знаци на пореметување поради употреба на дрога или други наркотици, како и ако по сообраќајната незгода избега или одбие да се подвргне на испитување неговата дрогираност.

(3) Доколку осигуреникот или лицето кое го управувало осигуреното возило не ја изврши обврската за задолжително пријавување на настанатата штета на надлежен орган за внатрешни работи предвидено во чл.13 ст.1 т.3 од овие услови и Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата, осигурувашот има право да го одбие барањето за исплата на штета.

(4) Осигуреникот исто така ги губи правата од осигурување ако штетата е причинета намерно, или со измама од страна на договорувачот на осигурување, и другите соосигурени лица од член 9 од овие услови, а не се работи за лице за чии постапки осигуреникот одговара по било кој основ.

(5) Доколку поинаку не се договори, осигурувачот не е во обврска да надомести:
   1) штети причинети при учество на возилото во натпревари заради постигнување најголема или просечна брзина, рели-натпревари или возење за оцена вклучувајќи го и службениот тренинг за тоа;
   2) штети што настанале надвор од географското подрачје на Европа, ако поинаку не е договорено.

II. ОСИГУРУВАЊЕ НА БАГАЖ, ПАТНИ КОЛЕКЦИИ НА ПРИМЕРОЦИ НА СТОКА И ДРУГИ ПРЕДМЕТИ ВО МОТОРНИ ВОЗИЛА

ПРЕДМЕТ НА ОСИГУРУВАЊЕ И ОСИГУРЕНИ СТВАРИ
Член 18

(1) Предмет на осигурување, во смисла на овие Услови, во зависност од содржината на договорот за осигурување може да биде:
   1) багаж во патнички моторни возила;
   2) патни колекции на примероци на стока во патнички автомобили;
   3) алат и прибор кој служи за вршење на професионална дејност, а кој се превезува во патнички автомобили
   4) подвижна техника која се наоѓа во патнички вози-ла(инструменти, апарати, камери и слично).

(2) Предметите се осигурени кога се во возилото или прицврстени на него. Предметите од точка 1, 2 и 4 се осигурени и за време додека се сместени во хотел, гостилница, преноќиште или стан надвор од местото на живеење на сопственикот на предметите.

(3) Осигурувањето на багаж во патнички моторни возила, се однесува напредмети за лична потреба кои осигуреникот, возачот или патниците ги носат со себе во возилото или на возилото, вклучувајќи ја и облеката на себе, а којанаовие лица им служи за време додека се на пат.
   Багаж, во смисла на претходната алинеја, покрај вообичаените предмети за лични потреби, зависно од времето, целта и траењето на патувањето се сметаат уште и: опрема за викенд и кампување, аудио и видео апарати, двоглед и спортски реквизити.
   Не се смета за багаж:
   1) материјал и предмети што служат за вршење на професионална дејност;
   2) пари и документи од било кој вид; и
   3) накит и предмети од благородни метали.

(4) Кај осигурувањето на патни колекции на примероци на стока во полисата се наведува каква колекција се осигурува (колекција на сувенири, манифактурна колекција, електротехничка и друга стока, колекции на книги и тн.).
   Кај осигурување на алат и прибор кој служи за обавување на професионална дејност во полисата се наведува каков алат и прибор се осигурува, од што се состои и за која професионална дејност служи.
   Кај осигурување на подвижна техника во полисата се назначува која подвижна техника се осигурува и од што се состои.

(5) Кај осигурувањето на предмети од став 1 точка 1 од овој член, не се осигурени предметите што се превезуваат без присуство на сопственикот, а кај осигурувањето од став 1, точка 3 и 4 од овој член не се осигурени предметите што се превезуваат без присуство на сопственикот или лица кои се во работен однос кај сопственикот на предметите.

ОСИГУРЕНИ ОПАСНОСТИ (РИЗИЦИ)
Член 19

(1) Осигурувачот е во обврска да исплати надомест на штета предизвикана со уништување, оштетување или исчезнување на предмети од член 18 став 1 од овие Услови, со остварување на опасности предвидени во член 2 од овие Услови.
(2) При настанувањето на ризикот кражба, осигурувачот е должен да ја надомести штетата доколку дошло до кражба на возило или предметите се украдени од заклучено возило, односно од возило што се наоѓало во заклучена гаража, или се украдени предмети што биле прицврстени на возило или од заклучени простории во хотел, гостилница, преноќиште или стан надвор од местото на живеење на сопственикот на предметите.

МЕСТО НА ОСИГУРУВАЊЕ
Член 20

(1) Предметите од член 18 став 1 од овие Услови се осигурени од почетокот на тргнувањето на пат па се до враќање од пат.
(2) Осигурувањето е во важност за време додека возилото се наоѓа на пат на територијата на Република Македонија и останатите европски земји, ако поинаку не се договори.

СУМА НА ОСИГУРУВАЊЕ И НАДОМЕСТ
Член 21

(1) Сумата на осигурување се утврдува спрема вредноста на предметите што можат да се најдат во возило.
(2) Кај тотална штета на осигуреникот му се надоместува вредност на осигурениот предмет, но најмногу до висина на сумата на осигурување.
(3) Кај делумна штета оштетата се исплатува во целост, но најмногу до висина на сумата на осигурување .

ВАЖНОСТ НА ОПШТИТЕ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ИМОТ
Член 22

Доколку не се во спротивност со овие Услови, на осигурувањата склучени според овие Услови се применуваат и Општите услови за осигурување на имот.

ПРАВО НА ЖАЛБА
Член 23

Договарачот, осигуреникот или корисникот на осигурувањето можат да доставaт жалба во однос на осигурувачот до Агенцијата за супервизија на осигурувањето, како орган надлежен за супервизија на друштвата за осигурување.

НАДЛЕЖЕН СУД
Член 24

Во случај на спор меѓу договарачот на осигурувањето, односно осигуреникот и осигурувачот, месно е надлежен Основниот суд Скопје 2, Скопје.2.

Бр. 02-9173/3
11.12.2020 година

Претседател на Управен одбор
Бошко Андов

Овие Услови за осигурување ги донесе Одборот на директори на Друштвото на 35 -та седница, одржана на 15.01.2010 год. со одлука број 0202-19/3, со примена од денот на донесувањето и измените и дополнувањата донесени на Управниот одбот на 3 - та редовна седница одржана на 05.12.2013 год. со одлука број 0202 -6554/11 со примена од 15.12.2013 година, на 23 - та редовна седница одржана на 15.07.2014 год. со одлука број 0203 - 4765/2 со примена од денот на донесувањето и измените и дополнувањата донесени на 136-та редовна седница на Управниот одбор одржана на 29.11.2016 год со Одлука бр.02-10446/4 и со примена од 05.12.2016 година, и измените и дополнувањата донесени на 330-та редовна седница одржана на 11.12.2020 година со одлука бр. 02-9173/3 со примена со денот на донесувањето.

Лектор Кристина Велевска